

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและปัญหาในการวิจัย

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเริ่มต้นใช้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 ใน พ.ศ. 2504 เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและเมื่อสิ้นสุดปี พ.ศ. 2533 ระหว่างการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 สัดส่วนของภาคเกษตรในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงเหลือ ร้อยละ 14 ในขณะที่สัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมและบริการ อยู่ในอัตราร้อยละ 34 และ 52 ตามลำดับ ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีการขยายตัวในอัตราร้อยละ 7 โดยเฉลี่ยต่อปี โดยในภาคเกษตรมีการขยายตัวโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4 ต่อปี ส่วนภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีอัตราการขยายตัวสูงถึง ประมาณร้อยละ 10 ต่อปี¹ การขยายตัวของภาคเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันดังกล่าวส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจไทยเปลี่ยนจาก เศรษฐกิจที่พึ่งพาการเกษตร มาเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพาอุตสาหกรรมและการบริการ

นอกจากนั้น เศรษฐกิจในส่วนที่สัมพันธ์กับต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 สัดส่วนการส่งออกของไทยประกอบด้วย ผลผลิตทางอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยในปีดังกล่าว การส่งออกผลผลิตทางอุตสาหกรรมของไทยเท่ากับร้อยละ 55 ในขณะที่ผลผลิตทางเกษตรคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34 แต่ในปี พ.ศ. 2533 สัดส่วนของผลผลิตทางอุตสาหกรรมในโครงสร้างการส่งออก มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็นกว่าร้อยละ 70 แต่การส่งออกผลผลิตทางการเกษตร มีสัดส่วนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 23 เท่านั้น²

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายก รัฐมนตรี, รายได้ประชาชาติของประเทศไทย, ฉบับ พ.ศ. 2533

² เรื่องเดียวกัน

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไทยก็คือ การขยายตัวของ การเชื่อมโยงทางด้านการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ดังจะพิจารณาได้จาก ระดับการเปิดประเทศทางเศรษฐกิจของไทย ซึ่งวัดด้วยอัตราส่วนการค้าระหว่างประเทศ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี พ.ศ. 2513 เท่ากับร้อยละ 28.35 แต่สัดส่วนดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2533 เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 60 และถ้าพิจารณาสัดส่วนการค้าและบริการระหว่างประเทศเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ภาพการเปิดประเทศทางเศรษฐกิจของไทย ยิ่งมีความเด่นชัดยิ่งขึ้นโดยสัดส่วนดังกล่าวเพิ่มจากร้อยละ 37.95 ในปี พ.ศ. 2513 มาเป็นร้อยละ 80 ในปี พ.ศ. 2533^๑

กลไกสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างเศรษฐกิจไทยในช่วงของการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ผ่านมาก็คือ การส่งออกโดยเฉพาะในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และ 6 การขยายตัวอย่างรวดเร็วของการส่งออก มีความสำคัญในการกระตุ้นการขยายตัว ทางเศรษฐกิจไทยถึงร้อยละ 30-40 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลเนื่องมาจาก การลงทุนโดยตรงของต่างประเทศในไทย โดยเฉพาะบทบาทของญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย ซึ่งประกอบด้วย ฮังการี เกาหลีใต้ ไต้หวัน และสิงคโปร์ ภายหลังปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา สาเหตุเนื่องมาจาก การเคลื่อนย้ายฐานการผลิตทางอุตสาหกรรมของกลุ่มประเทศเหล่านี้ ซึ่งถูกบีบคั้นจากประเทศสหรัฐอเมริกาในด้านการขึ้นค่าเงินและการกีดกันทางการค้า ในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่มีส่วนในการกระตุ้นการส่งออกของไทย โดยส่วนหนึ่งเป็นการส่งออกไปยังประเทศเหล่านี้ และอีกส่วนหนึ่งส่งออกไปยังประเทศที่สาม

ในส่วนของการไหลของเงินทุนจากต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเงินกู้ยืม เงินลงทุนโดยตรง และเงินลงทุนในหลักทรัพย์ พบว่าในอดีตเงินทุนจากต่างประเทศที่ไหลเข้ามายังประเทศไทย จะอยู่ในรูปของเงินกู้ยืมโดยเฉพาะเงินกู้ยืมของภาครัฐบาล แต่ในระยะหลังความสำคัญของเงินลงทุนโดยตรง และเงินลงทุนในหลักทรัพย์จากต่างประเทศ ได้ทวีความสำคัญมากขึ้น โดยในปัจจุบันเงินลงทุนโดยตรงมีสัดส่วนถึงหนึ่งในสาม ของเงินลงทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทย และเงินลงทุนในหลักทรัพย์ไทย มีสัดส่วน

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1

ประมาณ ร้อยละ 15-20 ของเงินลงทุนต่างชาติในไทย⁴

ขณะเดียวกัน โครงการสร้างการลงทุนโดยตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างแสดงถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงทางการเงิน ระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกมากขึ้น กล่าวคือ การลงทุนโดยตรงกว่าร้อยละ 70 ของต่างชาติในไทยนั้นมาจากประเทศญี่ปุ่น ชองกง สิงคโปร์ และไต้หวัน ในขณะที่สัดส่วนของการลงทุนโดยตรงของสหรัฐอเมริกา และประชาคมยุโรปนั้นค่อนข้าง ๑ ลดลง โดยในปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 10 และ 9 ตามลำดับ เทียบกับร้อยละ 20 ในทศวรรษที่ผ่านมา⁵

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยมาเป็นแบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมนั้น ส่วนหนึ่งได้รับการกระตุ้นจากการปรับโครงสร้างทางการเงินของประเทศ ด้วยการกำเนิดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2518 และการขยายตัวของตลาดทุน ในช่วงทศวรรษที่แล้วนั้น นับว่ามีส่วนทำให้อุตสาหกรรมสามารถระดมทุนเพื่อพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับธุรกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ ในภาวะที่เศรษฐกิจโลกมีการผันผวนได้ นอกจากนี้การปรับโครงสร้างทางตลาดการเงินไทยก็คือ การเชื่อมโยงตลาดการเงินไทยกับต่างประเทศ โดยการลดหรือยกเลิกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับตลาดการเงิน โดยเฉพาะการผ่อนคลายในด้านปริวรรตเงินตรา ในเดือนพฤษภาคม 2533 และเดือนเมษายน 2534 ต่างก็เป็นกลไกที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน

นอกจากนั้น รัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก ต่อการลงทุนจากต่างประเทศและพยายามใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อชักจูงให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทย โดยหวังว่า การลงทุนจากต่างประเทศ จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยหลาย ๆ ด้าน อาทิเช่น มีการนำเงินทุน และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากต่างประเทศ เข้ามาในประเทศไทย ก่อให้เกิดรายได้และการสร้างงาน รวมตลอดจนช่วยให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าและอุตสาหกรรมส่งออก

⁴ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ "พัฒนาการและแนวโน้มเศรษฐกิจการเมืองไทย", สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์, กันยายน 2534, หน้า 29-32

⁵ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 2

เขตอุตสาหกรรมในภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จากผลการรายงานของ นางสาวบุษกร สิงขรัตน์⁶ ปรากฏว่ามีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ทั้งในด้านโครงสร้างบริการและปัจจัยพื้นฐานความได้เปรียบทางด้านสภาพภูมิศาสตร์, ทรัพยากรธรรมชาติ, วัตถุดิบ และแรงงานที่มีฝีมือซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้ระบุให้จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีระยะทางห่างจากนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน เพียง 24 กิโลเมตร ให้เป็นศูนย์กลางการส่งออกสมบูรณ์แบบ⁷ การมีหน่วยงานส่งเสริมของภาครัฐบาล เพื่อรองรับการลงทุน เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาจังหวัดลำปาง ซึ่งมีแผนที่จะมาเปิดสาขาที่จังหวัดเชียงใหม่ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยสาขาจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานกรมการค้าต่างประเทศ, ศูนย์พาณิชย์กรมภาคเหนือ และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ เป็นต้น

ฉะนั้นจึงได้มุ่งประเด็น ความสนใจที่จะศึกษาถึง ลักษณะของการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการลงทุนและหลังจากที่ได้เข้ามาลงทุนแล้ว มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง และมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

⁶ บุษกร สิงขรัตน์, รูปแบบที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533, หน้า 247, 254

⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สรุปทิศทางการพัฒนาประเทศไทยภายใต้กรอบของแผนฯ 7 (พ.ศ. 2535-2539), 2533, หน้า 24

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาลักษณะการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
3. ศึกษาปัญหาในการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบ ลักษณะการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
2. ทำให้ทราบ ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
3. ทำให้ทราบ ปัญหาในการที่นักลงทุนต่างชาติ มาลงทุนประกอบกิจการ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
4. ทำให้ทราบถึงวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อื่นศึกษาต่อไป